

SEDEFED 15. REKABET KONGRESİ AÇILIŞ KONUŞMASI**ORHAN TURAN, TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI****28 Kasım 2023**

Değerli katılımcılar, kıymetli basın mensupları,

SEDEFED'in gelenekselleşen Rekabet Kongresi'nin onbeşincisinde sizlerle birlikte olmaktan büyük memnuniyet duyuyor, TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum...

Hepinizin çok iyi bildiği gibi "rekabet" iş dünyasının doğasından geliyor. İş dünyası dinamik. Bu yüzden rekabetin dinamikleri zaman içinde değişiyor. Biz de iş insanları olarak bu değişimi anlamaya ve iş stratejilerimizi buna göre oluşturmaya azami özeni gösteriyoruz.

Günümüzde rekabetçiliğin belirleyicilerine baktığımızda, üç temel dinamik tespit ediyoruz.

Birincisi; teknolojik dönüşüm giderek hızlanıyor ve neyi, nasıl, nerede ürettiğimizi; neyi, nasıl tükettiğimizi; nerede, nasıl yaşadığımızı, nasıl sosyalleştirdiğimizi; nasıl bilgi ve deneyim sahibi olduğumuzu, kısacası yaşamımızın tüm alanlarını yeniden şekillendiriyor. Teknolojik dönüşümün bize açtığı fırsatlardan yararlanacaksa eğer, hem ülke olarak hem de tek tek girişimler olarak stratejilerimizi ve iş modellerimizi buna göre yeniden düzenlemeliyiz.

İkincisi, iklim değişikliği senaryoları bir gün mutlaka, ama mutlaka ekolojik sistem ile uyumlu bir ekonomik ve toplumsal yapıya dönüşümün zorunlu olduğuna işaret ediyor. Bunun için, yeşil dönüşümün gereklerine zamanında uyum sağlamak bireyler olarak sorumluluğumuz olduğu kadar, girişimlerimizin ve ülkemizin rekabet gücünü korumamız açısından da şart.

Üçüncüsü ise jeostratejik dönüşüm. Soğuk savaşın ardından başlayan küresel sistemin yeni bir yapıya oturması süreci hızlanarak ve etrafımızda şahit olduğumuz gibi muazzam insanlık trajedilerine sahne olarak devam ediyor. Bu süreç tüm dünyada tedarik zincirlerinin de yeniden şekillenmesine yol açıyor. Küresel çatışma ortamını ve güçler dengesindeki değişimi iyi okumak ve kendimizi en büyük yararı göreceğimiz biçimde konumlandırmak zorundayız.

Bahsettiğim bu üç dinamik, birbirlerinden bağımsız hareket eden alanlar değil. Birinde yapacağımız tercih, diğerlerindeki fırsatları ve tehditleri de etkileyecek. Bu nedenle dikkatli olmak, uzun dönem yönelimlerini doğru okumaya çalışmak ama bunu yaparken aynı zamanda bugünün gelişmelerini de ihmal etmemek zorundayız.

Rekabet gücümüzün belirleyicisi olan üç dinamiğin, yani teknolojik dönüşüm, yeşil dönüşüm ve jeostratejik dönüşümün en güçlü ortak noktasında enerji sektörü duruyor. Bu nedenle enerji sektöründeki dönüşüm son dönemde ciddi bir ivme kazanmış durumda. Gerek jeostratejik gerilimler, gerekse iklim politikaları enerji politikalarını ve enerji güvenliğini yeniden şekillendiriyor. Hem sürdürülebilirlik koşulları hem de küresel güç mücadelesi petrol ve doğalgaza alternatif olarak yenilenebilir enerjiyi ön plana çıkartıyor. Bu çerçevede üzerinde durmak istediğim ikinci sektör ise lojistik.

Gelişen teknolojiler, yeşil dönüşüm ve hızlanan küresel ticaret dinamikleri, lojistik sektörünü de dönüşüme zorluyor.

Bu sektörde dijitalleşme, akıllı lojistik uygulamaları ve Avrupa Birliği'nin karbonsuzlaşma hedefleri ile uyumlu bir dönüşüm rekabetçiliğimiz açısından büyük bir fırsatı da beraberinde getirecektir.

Değerli Konuklar,

Peki bu süreci nasıl yönetmeliyiz? Bizi bekleyen bu üç dönüşüme nasıl ayak uydurarak rekabetçiliğimizi artıracğız?

Bugünü yarınki rekabet gücüne bağlayacak olan birincil konu, hiç şüphesiz bugünden yapmamız gereken yatırımlar. Yarının ekonomisinde rekabet edebilmek için, sahip olmamız gereken teknoloji ve temiz üretim, bugünden bu alanlara çok ciddi yatırımlar yapmamızı gerektiriyor. Bunun için ön koşul ekonomik ortamın yatırımlar için elverişli olması.

Son 10 yılında ekonomik açıdan öngörülebilirliğin azaldığı ve oynaklığın son derece yüksek olduğu bir dönemin ardından, yeni ekonomi yönetimiyle birlikte, politikalarda belirgin bir değişime gidildi. Para politikasında geleneksel politikalara dönüş ve sadeleşmeyle beraber yatırım için başlıca şart olan öngörülebilirlik doğrultusunda hızla mesafe almaya başladık. TL'nin değerinde sağlanan öngörülebilirlik ve risk priminde görülen gerileme yatırım ortamı açısından umut verici. Merkez Bankası tarafından enflasyon ile mücadele doğrultusunda yürütülen politikaların sonucu olarak, enflasyonun tek haneli seviyelere indiğini de görmek istiyoruz. Kur ve fiyat istikrarı ile düşük risk primi mutlaka kredi maliyetlerini aşağı çekecek ve kredi imkanlarını da artıracaktır. Bu sayede yeni bir yatırım hamlesini başlatabilecek ve son yıllarda zedelenmiş olan rekabet gücümüzün yeniden güçlenmesini sağlayabileceğiz.

Küresel ekonomide ve güç dengelerindeki değişimi de iyi takip etmeliyiz. Dünyada büyük güçler arası rekabetin ve gerilimlerin giderek arttığı zorlu bir dönemden geçiyoruz. Ardı ardına yaşanan çoklu kriz ortamında, uluslararası ticaretin önemli bir kısmının gerçekleştiği küresel tedarik zincirleri de yeniden şekilleniyor.

Dünyada yaklaşık son 40 yıldır hüküm sürmüş olan serbest ticaret yaklaşımının yerini, dost ve müttefiklerle ticarete bırakmaya başladıklarını gözlemliyoruz. Bu süreç ülkemiz açısından riskleri ve fırsatları barındırıyor. Bunları iyi değerlendirmeli ve bu süreci iyi yönetmeliyiz.

Hiç şüphesiz Türkiye açısından en önemli gelişmeler Avrupa'da meydana geliyor.

Ana ticaret ve yatırım ortağımız Avrupa Birliği gittikçe istikrarsızlaşan dünyada siyasi, ekonomik ve sosyal direncini artırmak üzere yeni bir yaklaşım geliştiriyor. Avrupa sanayisinde yeni rekabetçilik normları, stratejik kaynaklarda dışa bağımlılığı azaltmak, teknolojik dönüşüm ve çevresel sürdürülebilirlik üzerine kurgulanıyor. Avrupa Birliği, yeni büyüme stratejisi olarak tanımladığı Yeşil Mutabakat çerçevesinde kapsamlı bir strateji izliyor. AB bir yandan güçlü bir sanayi politikası izlerken diğer yandan da AB aday ülkeleri ve ana ekonomik ortakları öncelikli olmak üzere, küresel düzeyde de yeni işbirlikleri geliştiriyor. Bu ortamda Türkiye'nin aday ülke statüsü, Türkiye-AB Gümrük Birliği temelinde yakın ekonomik entegrasyon ilişkisi Türkiye'nin özel bir konuma sahip olmasını sağlayacak güç kaynakları.

AB'nin ticaret politikalarını gözden geçirmekte olduğu bu dönemde, TÜSİAD olarak AB politikalarına uyumu rekabet gücümüzün temel belirleyicilerinden birisi olarak görüyoruz. AB ile Gümrük Birliği, rekabet gücümüzde çarpan etkisi yaratacak bir kapsama sahip. Bu nedenle, Türkiye-AB Gümrük

Birliği'nin Avrupa Yeşil Mutabakatı ve dijital tek pazar entegrasyonunu içerecek şekilde güncellenmesi, bizim için birinci önceliği teşkil ediyor.

14-17 Kasım tarihlerinde TÜSİAD Yönetim Kurulumuz Brüksel ve Berlin'de temaslar gerçekleştirdi. Bu görüşmelerde de bu önceliği vurguladık. Avrupa İş Dünyası Örgütü BusinessEurope da bunu destekliyor...

Rekabet gücümüzün şekillenmesi açısından, Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde dikkat çeken bir uygulama da;

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması. Bu mekanizma ile emisyon yoğun ve AB'ye ihracatımızda önemli yer tutan sektörlerin rekabet gücü doğrudan etkilenecek. Bu mekanizmanın kapsamının önümüzdeki dönemde hem sektörel, hem de değer zinciri boyunca genişlemesi bekleniyor. Bu süreçte uyum açısından ülkemizde bu mekanizmanın takvimi ve metodolojisi ile uyumlu bir Emisyon Ticaret Sisteminin kurulması kritik önem taşıyor. Karbon fiyatlandırma araçlarından elde edilecek gelirlerin tamamının iklim değişikliği ile mücadele çalışmaları kapsamında reel sektörün dönüşümü yönünde kullanılmasını çok önemsiyoruz. Öte yandan, tedarik zincirinin tüm halkalarına dokunan döngüsel ekonomi ve verimlilik odaklı perspektifi de iş modellerimiz bütününde içselleştirmemiz gerekiyor. Bu konu, rekabetin belirleyicisi olan unsurlar içinde giderek daha kritik bir yer ediniyor.

Değerli konuklar,

Dijital ve yeşil dönüşümü gerçekleştirebilmek için gerekli olan altyapı yatırımlarını yapmak, ilgili mevzuatları hızla uluslararası standartlara uygun hale getirmek, etkin vergi, teşvik ve finansman politikaları ile süreci desteklemek gerekiyor. Bu çerçevede, ülkemizdeki üretimin ve istihdamın büyük bölümünü gerçekleştiren KOBİ'lerdeki dönüşümü hızlandırmaya özel önem vermeliyiz.

Ancak bu adımların başarılı olması için mutlaka bir başka alandaki ilerlemeyi de eş zamanlı kaydetmemiz gerekiyor. Bu da ihtiyaç duyulan, nitelikli insan kaynağı konusudur.

Dijital ve yeşil dönüşüm muazzam bir nitelikli insan kaynağı ihtiyacını da ortaya koyuyor.

Dünya Ekonomi Forumu'nun "İşlerin Geleceği 2023" raporuna göre önümüzdeki 5 yıl içinde her 4 işten 1'i değişime uğrayacak. Çalışma hayatında aranan beceriler de değişime uğruyor. Tekrarlanabilir görevlere dayalı işler otomasyon riskine açıkken analitik ve yaratıcı düşünme becerileri, dijital beceriler, yabancı dil bilgisi, dayanıklılık, esneklik, çeviklik, motivasyon, merak, kendi kendine öğrenebilme, empati becerileri önem kazanıyor. Bir yandan gençlerimizi talebi artan becerilerle yetiştirebilmek için okul öncesinden üniversiteye kadar eğitim müfredatımızı çağımızın koşullarına göre yeniden güncellemeliyiz. Diğer yandan da yeni ihtiyaçlar çerçevesinde mevcut çalışanlarımıza gerekli becerileri kazandırmalıyız.

İşler ve becerilerde meydana gelecek değişimden en çok etkilenecek kesim kadınlar olacak. Çalışma hayatında kadınların yoğun olduğu sektörlerde otomasyon riski daha yüksek. Teknoloji odaklı sektörlerde hemen her pozisyonda kadınlar aleyhine bir dağılım söz konusu. Bu faktörleri bir arada düşündüğümüzde, teknolojik dönüşüm mevcut eşitsizlikleri daha da derinleştirme riski taşıyor.

Bu riskin önüne geçmenin yolu, kadınları geleceğin mesleklerine hazırlamak, hızla teknik ve dijital becerileri kazandırmak, kız çocuklarını “STEM” yani fen, teknoloji, mühendislik, matematik alanlarında eğitim almaya ve meslek seçimine teşvik etmek.

Kız çocukları ve kadınlar için gerekli imkanlar sağlandığı takdirde, ne muazzam başarılarla imza attıklarına hepimiz şahit olduk. Bu başarıların yaygınlaşması için hız kesmeden gerekli adımları atmamız.

İkinci yüzyılımıza girerken başarılarımızı her alanda yükseltme heyecanını duyuyoruz. Bu çerçevede bu seneki kongrenin başlığının İkinci Yüzyılın Sektörleri olarak seçilmesi nedeniyle SEDEFED’i kutluyorum. Hepimiz ülkemizin ilk yüzyılında gerçekleştirmiş olduğu gelişmeyle gurur duyuyoruz. Birinci yüzyılın kazanımlarının üzerine inşa edeceğimiz, ikinci yüzyılımızda, çağdaş uygarlık hedefine yürüyüşümüzü hızlandırmak en büyük beklentimiz. Bugün yapılacak değerlendirmeler sektörlerimizin rekabet gücünü yükseltme çabasında yol gösterici olacak.

Sözlerime son verirken dikkatiniz için teşekkür ediyor, verimli bir toplantı diliyorum.